

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Sv. Ciril in Metod.

Pravi Slovenci se radostni spominjajo pri-
srčnih pa iskrenih sporočil, ki jih je vsako
leto osorej ranjki vladika M. Slomšek iz brate-
rne sv. Cirila in Metoda pošiljal po svetu
katoliškem. Prihodnjo nedeljo 9. marca nam-
reč je po dnevu god slovanskih blagovestni-
kov, ki se pa zaradi postne nedelje v naši vla-
dikovini obhajal bode naslednjo soboto 15. t.
m. Pred nekaj leti se nam je obetalo, da se
tudi pri nas omenjeni god, kakor v nekterih
druzih avstrijskih škofijah, prestavi na 5. ju-
lija, da bi se slovesniše mogel praznovati nego
se dá to v štiridesetdanskem postu; a doslej
se nam ta pravedna želja še ni spopolnila. To-
rej ga hočemo s katoliško cerkvijo in posebej
z družbo ali braterno sv. Cirila in Metoda
obhajati katoliški Slovenci te dni tako, da
bodemoh duhovniki v godovno 9. t. m. ali kateri
dan v osmini služili sv. mašo, neduhovni pa
po pravih storili svojo dolžnost v namen
hvaljené bratovščine.

Vsegdar nam biva pomenljiv god sv. Ci-
rila in Metoda, Ciril ali prej Konstatin ime-
novan je bil rojen l. 827 in Metod l. 824 v
Solunu na Macedonskem. Po blagovitem de-
lovanju med moravskimi in panonskimi Slovenci
sta pokorna podala se v Rim, kjer je 14. fe-
bruarija 869 Ciril umrl, in je letos po smrti
njegovi preteklo l. 1010; sv. Metod je mar-
ljivo deloval še po bratovi smrti do 6. aprila
l. 885. Približuje se tisučletnica njegove smrti,
in vzlasti severni Slovani se pripravljajo že
zdaj tisto spodobno obhajati na Velehradu.

Pomenljiv biva nam god slovanskih teh bla-
govestnikov z ozirom na dogodke preteklih
let. Kdo bi si bil pred tremi ali petimi leti
domišljeval kaj takega, da bomo avstrijski
Slovenci v tako živi dotiki z jugoslovanskimi
Srbi in Bolgari? Slovan prihaja na dan, in
kdo vé, kakova osoda mu bode v nekterih bo-
dočih letih? Istina je, da se v Rimu in Beču
ali na Dunaju posvetujejo, kako bi bila vrav-
nati katoliška cerkev v Bosni in Hercegovini.
Istina je, da naznanjajo mnogi, da morebiti še
to leto podá se naša vojna dalje skozi Novi
Bazar proti Solunu, rojstnemu mestu blagove-
stnikov slovanskih. Kteremu iskrenemu slo-
venskemu katoličanu ne utriplje srce pri tem
spominu? Kdo ima v oblasti srca vladar-
jev in jih vodi kakor potoke? Kdo dela in
dovršuje prav za prav svetovno zgodovino?
Mar berlinski ali dunajski ali moskovski li-
beralci? O kaj še! Tista roka, koja je v krat-
kem času Jugoslovane rešila krutega jarma
hudih Turčinov, prav tista roka jim brzo na-
kloni lahko še više in večé blagosti, in teh
dejmo prositi! Da bi živel ranjki preblagi vla-
dika Slomšek, o j kako iskreno bi klical in
pisal v sedajni dobi vsem bratom in sestram,
naj z zedinjenimi močmi vojskujejo se pod
vodstvom sv. Cirila in Metoda v ta namen,
da se rešijo in povzdignijo Slovani ter skie-
nejo v resnici in pravici pa v krščanski lju-
bezni. Kar se je zvršilo v malo letih, daje
nam upanje za prihodnost, in veselo poročstvo
sme nam biti vzlasti to, da sta sv. blagove-
stnika v veliki časti pri vseh rodovih slovan-
skih, pri Bolgarih in Čebih, pri Rusih in Slo-

vencih. Resnobno se je ravno pri nas v zadnji
dobi svetovalo, naj se braterna sv. Cirila in
Metoda nekoliko preméni in povzdigne tako,
da družniki, koji hočejo in premorejo, daru-
jejo kaj tudi v blagu ali v novcih za Bosno
ali sploh za brate Slovane na jugu. Prav že-
leti je, da bi ta stvar ne zadremala, marveč
se ustanovila in pospeševala krog in krog na
čast božjo, na rast sv. katoliške cerkve, pa
na blagor vsem Slovanom!

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 5. marca.

V delegacijah imajo zdaj bosniški
proračun v delu. Večinoma bodo menda dovo-
ljene vse svote. Čudno je, da je celo vojni
minister zagovarjal železnico čez Brod in Ze-
nico, pa pobijal ono od Siska na Novi. Tako
se povsod le Ogrom vstreza, in če celó Nemci
nič ne opravijo, ki se tudi potegujejo za črto
čez Novi, kaj bomo neki dosegli mi Slovenci
in Hrvatje? In vendar bi bila ta železnica
tolike važnosti za nas. Za nas Slovence bi
bila še največ pripravna železnica od Ljubljane
do Karlovca in od tam naravnost na Novi,
Banjoluko, Sarajevo; tedaj na Sisek. Taka že-
leznica bi nas naravnost zvezala, in bi bila
sploh za srednjo Evropo najkrajša pot v bal-
kanske dežele. Ves promet bi se na to črto
obrnil. Celi svet priznava važnost in potrebo
te železnice, pa Madjari hočejo drugače, in

Ljubljanske slike.

Uvod.

Ves slovenski svet se kolikor toliko ozira,
nosi in obnaša po Ljubljani, naravnem
središču bodoče „Slovenije“ (če jo bomo kedaj
res dobili), ali vendar ni nihče še nadrobno
in po vrsti popisal njenih prebivalcev, njho-
vega dejanja in nehanja tako, da bi jih bil
svetu prav v zrcalu pokazal. Morda bom jaz
vstregel marsikomu, če mu pokažem ta mi-
kavni rod nekako pod steklom, da bo potem
razumel, zakaj je marsikaj tako in ne drugače
in zakaj vzlasti slovenski duh se ne more v
Ljubljani vkoreniniti tako, kakor bi bilo na-
ravno in koristno ne le temu mestu, nego tudi
prebivalcem vse dežele.

Toraj bodo v sledečih črticah šle memo-
bralca podobe raznih stanov ljubljanskih, vsaka
se bo vstavila pred njim le toliko, da jo bo
lahko spoznal. Uvrstene bodo po redu od zgo-
rej navzdol, kolikor se to dá; lastnosti vsake
vrste bodo pisane v kratkih črticah, h katerim
si bo marsikdo lahko še kaj družega mislil,
ker domišljiji ne maram staviti nobene graje.

Mesta ljubljanskega ne maram popisovati;

le toliko bode omenjeno, da priimka „bela
Ljubljana“ zdaj več ne zasluži, ker je preve-
liko gujezdo nemškutarije in drugih nečednosti.
Beli se le počasi in najboljše upanje je, da
bo prej ali slej zopet bela. Zdaj pa je k večemu
polovičarska in to v dvojnem obziru:
po jeziku in po noši, t. j. na pol gosposka, na
pol kmetiška, — na pol nemška, na pol slo-
venska. Čisto nemška ne more biti, ker jej
manjka pravilne nemščine.

Se vé, da ta sodba ni tako natančna, da
bi je nihče ne mogel ovreči, toraj treba ne-
koliko pojasniti.

Gospóde prav prave namreč v Ljubljani
skoro ni, le malo rastlin je gosposkih, pa še
teh ne smeš postaviti pod drobnogled, ker bi
tu pa tam na njih zapazil, da so zrastle na
kmetiškem gnoji. Najprej se spoznajo po go-
vorici: da le usta odpre taka stvar in iz njih
spusti nemško besedo, pa boš vedel, pri čem
da si. Le malo jih je — in tudi ti niso vsi
gosposkega stanu, ki so nemške korenike, pa
so se že tudi navlekli slovenskega soka, če-
ravno ga ne marajo, tako, da tega ne morejo
več skrivati. Ti znajo slovenski le kleti ali k
večemu toliko, da se morejo razumeti s posli.

Renegatov med temi ravno ni, ker niso slo-
venske krvi.

Druga vrsta je gospóda le na videz ali za
lepše, kakor kdo, ki si na umazano srajco pri-
veže ali pripne „goljufa“, da svet misli, da
ima vso srajco tako lepo, kakor je na oprsji
in za vratom. Take ljudi spoznaš po tem, da
so nemškutarji in prav radi nemški govoré —
pa kako! Za nemška ušesa je ta nemščina
tako zoperna, kakor n. pr. bolnemu človeku
brilganje lokomotive ali kovanje 10 kovačev.
Tukaj je veliko renegatov. Vendar je v tem
stanu mnogo ljudi, ki ne trpinčijo ušes s svojo
nemščino, marveč govoré svoj materni jezik;
ti so narodnjaki. Nekaj jih je pa tudi, ki go-
vore oboje: nemški in slovenski — enako slabo
in se ne brigajo za politiko; ob volitvah so pa
vendar tički, ki gredó večidel nemčurjem na
limance. Nošnja jim je navadno na pol go-
sposka, na pol kmetiška, t. j. predmestna.

Tretja vrsta so prebivalci prejšnjih pred-
mestij. Meščani so postali še le po novi vredbi
mesta. Gospóda ne marajo biti, so tudi veči-
del rokodelci, obrtniki ali kmetje. Nemški
znajo in govoré le za potrebo, med sabo pa
le slovenski in se ponašajo s tem, da so Slo-

pri nas v Avstriji se mora vse zgoditi, kar Madjari hočejo! Ali bo zmirom tako?

Vnanje države.

Na **Francoskem** se stranke hudo mešajo. Minister Marcere je moral odstopiti.

Špansko ministerstvo je dalo svojo ostavko.

Na **Turškem** ne bo še miru. Pravijo, da je predvčerajnem pet sto oboroženih Grkov pridrlo čez mejo, in da so eno turško vas požgali. Najbrž hočejo ustajo razplamtiti v Tesaliji. Kedar bodo južni Bolgari pričeli ustajo, bodo gotovo tudi Grki poprijeli, ker vidijo, da drugače ne morejo razširiti svojih mej in osvoboditi Grkov, ki so še pod turško oblastjo.

Na **Nemškem** je zdaj velikanska preiskava zoper tiste, katerim se je v Marpingenu Mati Božja pokazala, in zoper tiste, ki so to naprej pravili. Poklicanih je 163. Državni pravdnik jih toži vse zavolj „goljufige“. V Trireru, kamor ta kraj spada, pa zdaj nemajo škola, ker je stari škof umrl, novega pa nečejo voliti, ker bi ga država itak ne potrdila. Tako se bo cela stvar preiskavala samo po posvetni oblasti.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 7. sušca. — (O volitvi v velikem posestvu.) Ker se ima v tem mesecu vršiti volitev iz velikega posestva namesto Vesteneka, ne bo morda odveč, ako spregovorimo par besedic o tej zadevi. Da bi slovenska stranka kandidata postavila, o tem še misliti ni. Dokler je „nobel“ biti Nемеc, dokler je vladna stranka taka, kakoršna je bila v dozdanih volitvah, tudi pri našem „velikem“ posestvu ni misliti, da bi se kaj na bolje obrnilo. Če pregledamo vsih sto in enajst imen, ki jih našteva „Laib. Ztg.“ o priliki volitve, čuditi se moramo, kako zamore biti slovenozrešna stranka v tako ogromni večini, saj večina naših takozvanih velikoposestnikov nosi imena slovanske korenike. Nemškutarstvo naših grajščakov izvira deloma iz baharije, deloma iz nemške odgoje, deloma želje, dopadati vladi, v manjši meri iz odpadništva in družih namenov. Ko bi mi Slovenci imeli več denarja, in več požrtvovalnosti, potem bi morali več takih posestev nakupiti, in

venci. Ob volitvah nemčurji tu le malokterega vjamejo, ker so do malega vsi stare narodne kosti.

To bodi kratek uvod, da bo bralec poznal obzor, na katerem se mu bodo pokazale naslednje podobe. Slovenskim imenom so pridana tudi latinska in še marsiktera druga, da se stvar lajše uvrsti.

Hišni lastnik ali gospodar.

(Dominus domesticus.)

Brez hiš ni mesta, toraj moram tudi jaz začeti s hišami ali marveč z njihovimi lastniki, ker so važni v trojnem obziru: 1. plačujejo hišni davek — to je dobro za mestno blagajnico, 2. imajo pod svojo streho ljudi, ki nimajo svojih hiš, in od teh vlečejo najemščino — kar je za nje dobro, ker bi jim brez tega hiše nič ne nesle, 3. so vsled tega volilci za mestni, deželni in državni zbor. Razen tega so jako nevarni ljudje, kajti če bi svoje hiše podrli, česar bi jim nihče ne mogel braniti, bi ne imeli nikjer strehe in mesta Ljubljane bi ne bilo več. „Mesto je naše“, rekó lahko ti ljudje ponosno, in kdo jim bo oporekal? Zatoraj je spodobno, da tudi jaz te

tako počasi pridobiti si večino. Ker pa tega ni, moramo naravi prepustiti, da to rano na našem telesu začeli. Volilni red je krivičen, to vsak vidi, in predpravica naših kot „gospodskih“ vknjiženih posestev nema po postavi ena kosti državnih bremen in pravic nobene podlage. Postava govori le o „velikem“ posestvu; ker pa na Kranjskem tacega ni, izmislili so si drug pripomoček, vrgli so v kasto „veliko“ posestnikov vse tiste posestnike gradov, koji niso bili tlačani, ampak „svobodni gospodje“. Čudno je, da se ta razloček še zdaj dela, ko je tlaka že davno odpravljena!

Pa dokler volilnega reda spremeniti ne moremo, tako dolgo moramo z našim „veliko“ posestvom računati kot faktorjem. Da bi naše grajščake kedaj na svojo stran pridobili popolnoma, to je malo verjetno, vsaj od sedajnega roda ne. Če se pa politična sistema prenaredi, da bodo Slovani v Avstriji bolj spoštovani, potem bodo tudi naši grajšaki svoje nazore predrugačili, in vdali se nam v marsičem. Tudi njihovi poslanci nam ne bodo več tako strastno nasprotovali.

Konečno opomnimo še to. Čeravno naši nemškutarski grajščaki ne bodo dolgo več gospodarili v deželi, vendar ostanejo grajšine še zmirom važne za nas, zaradi vpliva, ki ga imajo na kmetско prebivalstvo. Za to bi morali Slovenci vendar po tem hrepeneti, da dobodo v svojo last kolikor mogoče grajšin po deželi. Če bo grajšak Slovenec in za narod agitiral, potem ga bo posnemal kmet in meščan, in naša agitacija bo prav lahka. Grajšak na deželi je kakor majhen kraljič, in njegova beseda, njegov izgled nam lahko mnogo pokvari, pa tudi mnogo koristi. Bogatejši Slovenci naj si kupijo grajščine, če prav menj nese, pa zemlja je le gotova stvar, ki je niti tat niti sovražnik odnesti ne more, in kot posestnik grajščine narodnjak lahko mnogo koristi.

Iz Črnomlja, 3. marca. Okrajnega glavarja g. Janeza Mahkota smo zgubili pred kratkem; brez slovesa, brez živijo-klicev odpeljal se je na svoje novo mesto v Logatec. Mi ga ne bomo pač veliko pogrešali; predobro nam je znana njegova osobna strast iz časov volitev v deželni zbor. Mož, nekdanj narodnjak, je mislil, da bode kot nemčurski kandidat prodril, a kakor znano, je slavno propal. Poseb-

stvari stavim v vrsti ljubljanskih slik na prvo mesto.

Po rodu je vsak hišni gospodar, toraj tudi ljubljanski, s e s a v k a, in sicer po splošnih postavah sveta in tudi po posebnih hišnih zakonih. Zadnjo lastnost občutijo najhuje najemniki ali hišni gostači. Posebna njegova lastnost je, da hrepeni vedno više, z najemščino, ktera se mu ne zdi nikdar previsoka. V računstvu je jako izurjen, nezmotljiv; prav dobro vé, koliko ima vsak najemnik plačati, ne zgreši nikdar kvartala v pratiki, vé na tanko, da jih ima leto čvetero, ktere si v pratiki rudeče zaznamova. Tudi v drugem obziru je jako izobražen in vé, kaj je spodobno. Proti koncu kvartala nikdar ne pozabi poprašati, ali je ta ali oni njegovih najemnikov dobrega zdravja in kako se mu sploh godi. Ni vsak tako vljuden, da bi čakal v svoji sobi vseh gostačev, da mu prinesó najemščino; so tudi nekteri tako prijazni, da sami splezajo v drugo ali tretje nadstropje in kedar zopet nazaj pridejo, je njim in njihovim najemnikom veliko lajše; njim pri srcu, najemnikom v mošnji. V svojem kraljestvu je hišni gospodar gola previdnost; očetovsko njegovo oko čuje nad vsemi strankami

nega zabilježiti od njega nimamo. Odšel je in mi se ga bomo spominjali, kakor so se Izraelci egipčanske sužnosti spominjali.

Slovenski naš narod je gotovo veren; žalibože se najde tudi tu pa tam kak zgubljenec, ki celó javno izražuje brezverska svoja načela. Minul teden nabiralo se je namreč prostovoljnih darov za napravo novega križa na pokopališči. Nek gospodek, ki se sploh jako budalasto obnaša, je nabiratelu navedenih darov blizo takole v zobe rekel: Jaz ne dam nič; jaz ne rabim nobenega križa, ako bi za kaj družega pobirali, morda bi kaj dal. Ako si ne morete pomagati, pa h . . . . gor obesite! (!) Tako je govoril oni gospodek! Kterega vernika ne žalijo take besede! Kdo toraj ljud naš zapeljuje? Je-li to liberalizem, na kterega se ponašate? Če pojde tako naprej, prišli bodemo tako daleč, kakor v blaženi Germaniji.

Te vrstice naj za danes zadoste. Onemu gospodku pa svetujemo, naj svoj jeziček malo skrči, drugače bodemo njegovo ime priobčili, kar mu gotovo ne bode najljubše in koristnejše.

Domace novice.

V Ljubljani 8. marca.

(O 25letnici poroke cesarjeve) razposlal je minister notranjih zadev deželnim predsednikom naznanilo, da bosta cesar in cesarica sprejemala le deputacije dežel in pa glavnih mest.

(Iz seje deželnega odbora dne 28. febr.) Občini Boštanjski se dovoli 20% občinske priklade na direktne davke; — deželnemu stavbinemu uradu se naroči, da predloži operat za napravo dovoda potrebne vode, pokritih hodišč in notrauje oprave v novi norišnici na Studencu; — občini Kranjski se naznani, da po dopisu c. kr. deželnega predsedstva ministerstvo prošuje deželnega zbora za obstanek niže gimnazije v Kranji ni predložilo Njegovemu Veličanstvu in da bi se o tem le potem moglo še dalje pogajati, ako bi se mestna občina ali pa dežela zavezala, k troškom za gimnazijo priplačevati; — na dotični dopis se deželnemu šolskemu svetu odgovori, da deželni odbor ne dovoli v to, da bi se plače učiteljev veronauka v ljudskih šolah na

enako, v njegovi hiši je polna enakopravnost; kdor ne plača, tistega zapodi ali rubi brez ozira na narodnost in vero, denar Slovenca mu je toliko, kakor denar nemčurja ali pravega Nemca. Robatega ne vidiš nikoli, če se mu ne zdi na pravem mestu. Ker ima pa, kakor Bog, v svojem kraljestvu ljudi vsake baže, njegov stan ni lahek; vendar pa vé povsod vdariti na pravo struno. Pri volitvah je nekoliko svojeglaven in hoče, da bi bili najemniki njegovi ž njim enakih misli. Ako se to ne zgodi, pride potem včasih preseljevanje, pri kterem se pa ne seli on.

Gledé stanu ali politične in socialne vrednosti je hišni gospodar mestni odbornik, ud enega, nobenega ali več društev; razen tega je marsikteri še trgovec ali rokodelec, le nekoliko jih živi od kuponov in hišne najemščine, toda taki so že velike pošasti, ker v Ljubljani navadno samo hiša brez vsega družega ne nese toliko, da bi se človek mogel postavljati.

Te so najznamenitnejše lastnosti te vrste človeštva v splošnem; gledé posebnih lastnost so pa razdeljeni v več razredov, v kterih ima vsak še svoje posebnosti. (Dalje prih.)

normalno šolski zaklad prevzele, in da o tem more le deželni zbor sklepati. „Nov.“

(Iz seje družbe kmetijske 2. dne t. m.) je došlo „Nov.“ sledeče poročilo. Na vprašanje družbe kmetijske dunajske: ali ne bi hotela družba naša se pridružiti skupnemu čestitanju vseh kmetijskih družeb o priliki sreberne poroke Nj. veličanstev, je odbor govoril, da, in za svojega zastopnika v dotični slavnostni komité imenoval viteza Schneid-Treunfelda na Dunaji, častitega uda naše družbe kmetijske. — Dopis sl. deželnega odbora, da ga je volja o ugodnem času deželnemu inženirju g. Vičeljnu za 2 ali 3 tedne dopusta dovoliti, da gre na Nemško gledat, kako ondi beke izrežajo, se je vzel radostno naznanje, — isto tako drugi dopis, da so se 3 učencem tukajšnje podkavske in živinozdravske šole podelile štipendije po 60 gl. — Poročilo g. V. Valente, magistratnega oficijala, o ribških zadevah kranjskih rek se je z zahvalo sprejelo. — Dopis rateške kmetijske podružnice, ki radostna pozdravlja namen deželnega odbora, ravnatelja slapenske vinorejske šole gosp. R. Dolenca na Dolenjsko poslati z nalogom potovanjskega podučevanja, se je vzel v zbirko dotičnega akta, ki se naposled skupno izroči deželnemu odboru, isto tako dopis metliške podružnice, ki za motna vina poduka želí od g. Dolenca, ki je bil nemudoma po odboru za to naprošen. — Prošnji krajnega šolskega sveta čemšeniškega za podaritev vrtnarskega orodja družba ne more vstreči, ker nima za to državne subvencije, prošnja za Hartingerjeve table se izroči c. kr. deželnemu šolskemu svetu; — krajnemu šolskemu svetu na Jesenicah se naukaže za 10 gl. sadnih dreves iz družbinega vrta po znižani ceni; — isto toliko (10 gl.) se dovoli krajnemu šolskemu svetu Št. Vidškemu poleg Cerknice za nakup divjakov, če veljavno dokaže, da je občina šoli odstopila za napravo vrta potrebno zemljišče; — gosp. poštarju v Beli peči se ni mogla za drevesnico naprošena podpora dati, ker družba nima na razpolaganje nobenega zneska in če tudi bi ga imela, po normativu sl. ministerstva se podpora ne daje posamesnim osobam; — prošnja gosp. Fr. Ravnikarja, dijaka na dunajski živinozdravnišnici, se je priporočilno izročila deželnemu odboru. — Račun družbini za leto 1878. se je izročil v pretres gospodoma odbornikoma Jan. Murniku in L. Robiču, račna družbinega vrta pa dotičnemu gospodarskemu odseku (gospodom Lasniku, Souvanu in Jeriču). — Kot udje v družbo so bili sprejeti: gospodje Franjo Ravnihar, deželni blagajnik, Dragotin Žagar, kontrolor dež. blagajnice, V. Valenta, magistratni oficijal.

(Seje mestnega odbora 6. t. m.) se je z županom vdeležilo 19 odbornikov. Dr. Kaltenegger poroča, da letos iz odbora izstopijo v I. razredu gg. Mahr, dr. Zupančič, dr. Schrei in dr. Supan; v II. razredu gg. Leskovic, dr. Schöppel in dr. Keesbacher; v III. razredu gg. Horak, Jurčič, Klun. Potem se rešijo reklamacije zoper volilni imenik, ter se določi, da se bodo volitve vršile: za III. razred 15. aprila, za II. razred 16. in za I. razred 17. aprila. Tudi se županu prepusti, da bode iz mestnega odbora on izbral 4 odbornike v volilno komisijo. — Lastnikom kisarnic se devoli povrnitev nekoliko vžitninskega davka. Računi za potrebščine mestnih kancelij za drugo polovico l. 1878 se potrdijo, ravno tako svota, ki jo ima mesto plačati za vzdrževanje realkeinega poslopja. Hranilnici se vrne dolg 2000 gl. — G. Regali vtemelji svoja predloga, da naj se

državnemu zboru pošlje prošnja za novo postavo zoper oderube, in da naj se pomnoži razsvetljava v nekterih delih predmestij. Prvi predlog za zdaj umakne in si pridrži ga staviti pozneje. Drugi predlog se v pretres izroči magistratnemu odseku. Gosp. Potočnik sproži nasvet, da naj se volilni imeniki letos natisnejo in volilcem izročé. Pa pri glasovanju predlog ne obvelja. Tudi opozori g. župana, da je jako škodljivo za ljubljansko močvirje, če se razne reči mečejo v Ljubljano, ki so potem na poti, da se voda hitro ne oteka, in da na mahu nastopajo povodaji.

(Občni zbor „Matice Slovenske“) bode, kakor smo že naznanili, prihodno sredo t. j. 12. t. m. ob 4. uri popoldne v čitalnični dvorani, kterege naj bi se ne le tukajšnji, temuč tudi vnanji gg. udje obilo vdeležili, ako ne osebno, vsaj z volilnimi listi, ker pri volitvah odbornikov „Matice Slov.“ vstevajo se tudi volilni listi takih udov, ki sicer ne pridejo sami k zboru, pa vendar volilne liste s svojeročnim podpisom odboru pošljejo.

(Valvasorjeve kronike) je prišel te dni na svetlo že 52. snopič, to je X. knjige 4. snopč, ki govori o deželnih gospodih in vojvodih na Kranjskem. Podobi se nahajete v tem snopiču dve, namreč poklonitev ljubljanskih prosilcev pred cesarjem Friderikom III. in pa deželni grb, ki se kakor vse Novakove podobe posebno odlikujete.

(Uradniki za Bosno) Dolenjeavstrijski namestnik razglašuje, da naj se pripravijo nekteri uradniki za Bosno, ki morajo znati kak slovanski jezik. Okrajni sodniki bodo imeli 2400 gl. plače, kresijski glavarji za šest kresij (Sarajevo, Tuzla, Banjaloko, Bihač, Travnik in Mostar) bodo imeli po 1700 gl. Kresijski inženirji po 1500 gl. itd.

(Vrednost srebernega denarja.) Ker bo zdaj, ko dobomo zopet sreberni denar, gotovo na dan prihajalo razen goldinarjev še družega srebra, bodi tukaj priobčena vrednost tiste vrste denarja, ki se v Avstriji najpogosteje nahaja. Cesarski križavec je vreden 2 gl. 30 kr., polkrižavec 1 gl. 12 kr., četrt križavca 55 kr.; tolar (stari denar) 2 gl. 10 kr., stari cesarski goldinar 1 gl. 5 kr., novi tolar (od l. 1859 in naprej) 2 gold., novi goldinar 1 gold., zvezni tolar (Vereinsthaler) 1 gl. 50 kr., stara dvajsetica 34 kr., stara desetca 17 kr., stara petka (fünfer) 8½ kr., stari groš 5 kr., četrt-goldinar (od l. 1858 naprej) 25 kr. To veljavo pa ima ta denar le, če ni lukujast ali preveč odrgnjen; če je pa tako poškodovan, ga cesarske blagajnice jemlje le na vago za srebrno blago. Stare dvojače (šestice) od l. 1848 in 1840 zamenjuje cesarska deželna kasa še za 8 kr.

(Hvala, komur hvala gre.) Večkrat smo že njergali češ, da mestna gosposka ljubljanska ne počedi vselej mesta tako, da bi se človek ne umazal, če stopi čez prag svoje hiše. Z velikim veseljem danes pripoznamo, da je — čeravno je zunaj mesta in tudi po planinah in na odsončnih gričih še blata in snega — ne ljubljansko mesto lepo čedno, tako da človek ne obtiči v blatu. Prva hvala za to gre gorkemu vremenu in solacu dveh dni, druga pa mestnemu magistratu, pod čegar oblastjo je solnce sušilo trge in ulice.

(Resno vprašanje do ljubljanskega mestnega fizikata.) Znao je, da memo tistih reči, ki so za zobe, je tudi v ino izdaten živež za tistega človeka, ki si ga more privoščiti. Prav in hvale vredeno je toraj, da se v Ljubljani kolikor toliko prodajalcem živeža gleda na pr-

ste, ker zdrav želodec — zdrav človek. Vendar pri vsi marljivosti našega zdravniškega odseka pri magistratu, toraj mestnega fizikata, nismo še nikdar kaj slišali ali brali o tem, da bi bil šel preiskavat tudi vino, ki se po ljubljanskih gostilnicah toči. Ni treba nam prič, vsak se sam lahko prepriča, kako malo gostilnic — in med temi najboljših — je, po kterih dobi človek res prave vinske kapljice, ki je na trti zrastle; vse drugo je sodrga, ki je zdravju veliko bolj škodljiva, kakor najostudnejša gnojica. Ali bi se toraj mestnemu fizikatu ne poljubilo enkrat obiskati najbolj znane gostilnice po mestu in kemično preiskati vino, ki se po njih toči za drag denar? Stavimo, da bo moral konfiscirati toliko sodov te sodrge, da ne bo vedel kam ž njo, in da, če jo v Ljubljano zlije, bo do Fužin vsa povodna žival ob nji poginila.

(Poslano.) Vsa hvala sicer slavnemu vodstvu hranilnice za lepa darila, ki jih je letos zopet iz zaklada hranilnice odločilo za razne dobrodejne namene, vendar se med temi nahaja tudi svota 450 gl. za podporo nemškemu gledišču. Kako neki ta za nas nepotrebni in v narodnem obziru coló škodljivi zavod pride do podpore iz denarja, ki se je nabral večidel po soldih takih ljudi, kteri gledišča večidel še od zunaj videli niso! Naj dá na to odgovor, kdor more!

Razne reči.

— Novi slovenski glasbeni skladbi. Ravnokar nam je došlo iz Gorice dvoje ličnih slovenskih skladb na novo izdanih. Prva je „Slovenska“ pesem za dvospev in moški zbor in tudi za glasovir. Sostavil jo je po raznih skladbah že znani gosp. Anton Hribar v Gorici. Kolikor smo to delo mogli v naglici pregledati, zdi se nam prav slovensko in melodijozno, zatorej bo našim čitalnicam in pevskim društvom dobro došlo. — Drugo delce je „Slavjanka“, polka mazurka za glasovir, vglasbil jo je gosp. Srečko Carli. Tudi to smo nekoliko pregledali in našli, da je prav melodijozna in lahka za glasovir. Le tako naprej! Naj Slovenci kažemo, da tudi kaj vemo in znamo! Vsaka prikazen na duševnem polji nas povzdiguje. — Škoda, da nam skladatelja nista naznanila cene svojih del in kje se dobivata.

— Nesreča na Savi. Ono nedeljo se je pri hrvatski vasi Jasenovac hotelo 25 ljudi na čolnu prepeljati čez Savo v Uštico; čoln se preobrnel, ljudje pocepajo v vodo, in ker je bil grozen vihar, moglo se jih je le 9 rešiti, drugi so utonili.

— Pogorel je te dni grad Tervueren v Belgiji, kjer je prebivala zblaznela meksikanska cesarica, nesrečnega Maksa žena, Charlota. Goreti je začelo zjutraj, ko so ljudje še v posteljah bili. Škode je en milijon frankov.

„Narod.“

— Krvavi dogodki v Kijevu. V neki hiši je bilo zbranih 16 nihilistov, med njimi 4 ženske. Prišli so nad nje žandarji, in vnel se je huč boj; več ko sto strelav se je sprožilo, mnogo ranjenih, nekaj mrtvih. Hujši, ko prava kuga, je za Rusijo nihilizem.

— Zoper oderuštvo se je oglasil tudi mestni zbor dunajski, in sklenil prositi državni zbor za postavo proti oderuhom. Tako se teorija o „svobodni kupčiji“ kos za kosom podira. Tu se pač zopet vidi, da nobena teorija nema ohstanka, ki je nasprotna krščanski resnici.

— Veselj e v čeških Toplicah. K se je v čeških Toplicah vrelec zgubil, bila je velika žalost, ker od tega mnogo ljudi živi. Veliko je tedaj veselje, ker se je vroči studenec zopet našel. Napravili so veliko bakljado.

— Knjiga, sosebno Nepomučanom zanimiva. Menda da ga ni med svetniki nobenega, kateremu bi pobožno slavljenje, zlasti po Avstrijskem, toliko očitnih spominikov bilo postavilo, kakor sv. Janezu Nepomučanu. Ali v kljub tako vesoljnemu češčenju, kterega prve sledi že brž po smrti sv. mučenika nahajamo, se je o njegovi osebi neljuba zgodovinska pomota zakrivala, da nekteri pisatelji, n. p. Vaclav Hajek („kronyka češka“, 1541), menijo, o času kralja Vaclava bi v Pragi bila dva sveta moža z imenom Janez slovela ter v spolnovanju svojih dolžnost venec mučeniški v Veltavi našla, prvi, kanonik pri sv. Vidu, l. 1383 zarad spovedne molčljivosti, drugi pa nadškofov duhovni vikar, l. 1393 za potrjenje Kladrovskega opata Odolena proti kraljevim nameram storjeno.

Ker pa takemu ločenju marsikaj v zgodovini neovržljivo gotovega nasprotuje, je to sovražnikom cerkve doneslo povod, naravnost trditi, da „sv. Janez Nepomučan“ ni zgodovinsko resnična oseba, temuč, kar pod njegovim imenom slavimo, bi le cerkven ideal bil, proti Husitom živo („konkretno“) namišljen, ali pa tudi narobe, s tem primkom zaznamjeni Hus, kterega njegovi kot mučenika častijo.

Spominjam se iz dijaških let, da je tudi pri nas to neumnost učil gimnazijski povestničar, ne ravno iz proticerkvenega nagiba, ampak v silnem svojem duha — siromaštvu ktero je menil s tem nekoliko zakrivati, če nam kaj pove, češar gotovo dotlej še nismo slišali bili!

Že je več spisov izšlo, ki tako bedastim trditvam, kar jim gre, odgovarjajo ter omejneno zgodovinsko napatje dovolj pojasnujejo. Ker pa bo letos (19. sušca) 150ta obletnica tega, da je Janeza Nepomučana papež Benedikt XIII. slovesno prištel med svetnike, je za to priliko veleučeni praški kanonik Anton Frind spominsko knjigo sestavil (der Hl. Johannes von Nepomuk denkschrift etc.) v kateri z razlogi prejšnjih razprav in marljivega svojega preiskovanja starih listnin, deloma dozda še neznanih, prav temeljito obdeluje življenje sv. varha češke dežele in tako vprašanje, o katerem je menil Palacki, da bo javalne kdaj brezdvomljivo razrešeno, za vselej saj pravičnih dvomov utegne oprostiti.

Povzemimo tukaj iz navedene knjige le toliko, kar o letu in dnevu mučenstva sv. Jana dokazuje. Zgodilo se je to 20. sušca 1393. — Arhiv praškega kapiteljna brani še iz onega časa bukve, v kterih so se zaznamovale cerkvene ustanove (liber erectionum, confirmationum) in bukve cerkvenega sodišča (acta iudiciaria). V teh bukvah se nahaja podpis Janeza Nepomučana od leta 1389, ko je tedaj nemu nadškofo Jenstein u postal vesoljni vikar, pa do leta 1393 ko mu je v tej službi dozdajni oficijal, Nikolaj Pubnik, nasledil. In ker je ime Nepomučana zadnjikrat viditi podpisano 10. sušca in sicer v potrditev novo izvoljenega opata Odolena Kladrovskega, naslednikovo pa prvokrat 24. sušca istega leta, pač ni dvomljivo, da v ta čas, med 10. in 24. sušec l. 1393, spada mučenstvo sv. Janeza.

Kar že iz teh zaznamkov sledi, pisatelj še z mnogovrstnimi drugotnimi dokazi vtérja in natančniši določuje. Iz sodnijskih bukev naveja pristransko opazko, k 24. sušca 1393

oakole pristavljeno: „Janez Pomuk je 20. sušca svoj zadnji dan sklenil.“ Potem opozoruje na trojno obletnico v spomin Nepomučana, kterih eno mu je že njegov neposredni nasledoik pri praškem kapiteljnu za 20. sušec ustanovil. Sklicuje se tudi na pritožbo o kralju Vaclavu, ki jo je l. 1393 nadškofo Jenstein rimskemu prestolu poslal, in ktera se proti koncu tako le glasi: „Častiti doktor Janez, moj duhovni vikar, je bil po grozovitem mučenju, in ko so ga prej že po straneh tako hudo obžgali, da bi več ne bil mogel živeti, očitno po mestu k utopljenju peljan; zvezali so mu roke hrbtu, djali so mu krepolec v usta, razprostrli so mu noge v podobi kolesa proti glavi, in tako so ga vrgli iz mosta (v Veltavo) potopili.“

Te in enake uradske listnine presodivši pisatelj dalje našteva stareji zgodovinarje, in scer naj prvo opisovalca življenja Jensteinevega, ki poroča: „Janez, tedaj duhovni izkaz, je pobožji milosti bil mučenik, žgan, z nogami teptan, slednjič utopljen in sijajnimi čudeži poveličan, česar pa, da si tudi je spomina vredno, tukaj ne razkladam, ker se je še le nedavno zgodilo in že drugod obširneje popisalo, ter je tako že po vsi deželi znano.“

Na to sledijo spričevanja dvanajsterih čeških letopisov (kronik), ki od leta 1400 do 1440 izhajajo, in pet družih iz časa med 1440 do 1480, kateri vsi mučenstvo sv. Janeza enoglasno za leto 1393 sporočujejo. Kaj pač more proti tako obilno izpričani resnici pozneje zakrivljena pomota, naj bi tudi nje sled se clo v one spise bila vrnila, na kterih poročila se deloma kanonizacija naslanja, kakor da bi mučenstvo sv. Janeza že deset let poprej (1383) se bilo vršilo? O koliko svetnikih ne vemo ne smrtne dneva ne leta, pač pa nam je resnica njihovega mučenstva za vso gotovost vtrjena! Tem toraj velja pri kononičnem preiskovanju naj prva in naj ojtrestjši natančnost, nebitvena drugačna pomota pa, ako bi jo tudi prezrli, svetosti kanonizacije in nje veljavnosti ne more ovirati. In sijajni zgled tako spolnovane natančnosti nam pisatelj ravno v tej knjigi obrisuje, ko o slovesnem vzdignjenju trupla sv. Janeza iz groba l. 1719 in o čudežu, tedaj na njegovem jeziku poroča. — To malo kar smo tukaj iz knjige naveli, nam daje sklepati, kako temeljito še drugo obdeluje. Po vsem pa je velevažna za cerkveno zgodovino, znsmenita sosebno Nepomučanom. Prodaja jo v Pragi Otomar Beyer, bukvar.

Eksekutivne dražbe.

10. marca: 3 Brolih z Visokega in 1. Kavčič iz Strohinja v Kranji. 3. Wernig v Ljubljani. 2. Likan iz Begunj. 2. Plečnik iz Hotederšice, 2. Petrovič iz Kalca, 2. Mahnič iz Dolenje Planine, 2. Levar iz Grahova, vsi v Logatcu.

Umri so:

Od 4. do 5. marca: Terezija Pesjak, kuharica 37 l., za vnetico možg. mrenice. Elizabeta Valenčič, vratarjeva ž. 61 l., za sušico.

Telegrafične denarne cene 7. marca.

Papirna renta 63.35 — Sreberna renta 63.95 — Zlata renta 75.95 — 1860letno državno posojilo 116.20 — Bankine akcije 790 — Kreditne akcije 232.60 — London 16.69 — — Cea. kr. eskini 5.54. — 20-frankov 9.29.

Zahvala.

P. i. prebivalci ljubljanskega mesta so bili proti moji sestričini

Terezija Pesjak

skoz 21 let, kar je pri meni bivala, tolikanj prijazni in so ob enem meni pri njeni smrti in včerajšnjem pogrebu, kterega so se jako obilno vdeležili, skazali tako ljubeznjivo sočutje, da si štejem v prijetno dolžnost jim za to javno izreči svojo najprisirčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, 7. marca 1879.

Josip Zupan,
stolni prošt.

Gostilnica

„pri pivnem vrelec“

(Bierquelle)

v Ljubljani.

na Francovem obrežji (za zidom) štev. 9 tik Valvazorjeve kavarne, vhod za vodo in iz špitalskih ulic v Šrajerjevi hiši.

Najboljše graško mareno pivo in pivovarne Schreinerjeve, dobro vino, namizno in v buteljah, okusno kosilo v prijazni na novo napravljene gostilnici ali na dom jemano, zajuterk, zvečer raznih jedil na izbir, vse to po najnižji ceni in ob najskrbnejši postrežbi.

Postne dneve so pripravljena postna jedila.

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, kterim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša $3\frac{26}{100}$ mernikov.

Reči	V Ljubljani		V Novem mestu		V Kranji		V Sodražici		V Mariboru		V Ptuj		V Ormužu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice	(hektoliter)	6 83	7 —	7 —	9 45	6 20	6 —	5 80	7 —	6 90								
	(mernik)	2 10	2 15	2 15	2 60	1 90	1 85	1 80	2 25	2 22								
Reži	(hektoliter)	4 85	4 88	5 20	— —	4 30	3 60	4 50	5 —	4 50								
	(mernik)	1 50	1 50	1 60	— —	1 32	1 10	1 38	1 54	1 38								
Ječmena	(hektoliter)	4 15	3 10	4 55	4 15	4 20	3 20	5 40	4 30	4 20								
	(mernik)	1 30	1 5	1 40	1 30	1 30	— 98	1 55	1 32	1 28								
Ajde	(hektoliter)	4 55	4 22	4 55	5 76	4 20	3 60	4 17	4 78	4 20								
	(mernik)	1 40	1 30	1 40	1 76	1 34	1 10	1 26	1 85	1 54								
Prosa	(hektoliter)	5 20	4 10	4 70	5 84	4 30	3 40	7 80	4 46	5 —								
	(mernik)	1 60	1 25	1 50	1 78	1 38	1 5	2 40	1 36	1 54								
Turšice	(hektoliter)	3 91	3 75	4 55	4 95	4 20	3 50	6 60	4 —	3 70								
	(mernik)	1 20	1 15	1 40	1 52	1 30	1 7	2 53	1 22	1 20								
Ovsa	(hektoliter)	2 93	2 42	2 76	3 26	2 40	2 60	3 25	3 —	3 —								
	(mernik)	— 90	— 70	1 —	1 —	— 74	— 80	1 —	— 92	— 92								